

KÖNYVSZEMLE

Bodnár Gábor

<https://doi.org/10.32976/stratfuz.2022.15>

Lengyel Imre: Regionális és városgazdaságtan
Szegedi Egyetemi Kiadó, Szeged, 2021, 579 o.

Lengyel Imre *Regionális és városgazdaságtan* című könyve 2021 őszen jelent meg, a kötet megírását több tényező is motiválta. Egyrészt a széles témakör legújabb, az utóbbi években megújult nemzetközi ismeretanyagának áttekintése hiányzott Magyarországon, a korábbi kiváló könyvek többsége főleg a múlt század végi eredményeket összegezte. Másrészt az elmúlt néhány évtizedben megtörtént a hazai regionális tudomány intézményesülése, megnőtt a szakmai közösség létszáma, szinte mindegyik egyetemen kialakultak kutatóműhelyek. A regionális tudomány rendelkezik kutatóhálózattal, országos társasággal (MRTT), továbbá önálló bizottsága működik az MTA IX. osztályán belül, de a hazai felsőoktatásban is lehetőség nyílik a diszciplínával kapcsolatos mesterszak elvégzésére, illetve tudományos fokozat megszerzésére.

A *Regionális és városgazdaságtan* könyv öt nagy logikai egységből és ezen belül huszonnégy fejezetből áll. A munka tudományos kutatók számára is hasznos lehet kézikönyvként, de amint azt a szerző is megjegyzi a bevezetőben, elsősorban a felsőoktatás számára szolgálhat tankönyvként. Utóbbit segíti elő, hogy egyfelől az egyes logikai egységek önállóan is megállják a helyüket, másfelől az egyes fejezetek is két részre bonthatók, annak függvényében, hogy az oktató alapszintű ismereteket, vagy esetleg „emeltszintű” tudásanyagot kíván átadni hallgatóságának. Véleményem szerint ezen felépítés nagy előnye a könyvnek, kiválaszthatók egy-egy tantárgy oktatásához a megfelelő fejezetek, olvasmányként javasolva a többit. Így az elsöre vaskosnak tűnő kiadvány igen könnyen befogadhatóvá válik az eltérő háttérrel és érdeklődési körrel bíró hallgatók számára.

Az első négy fejezet nyújt bevezetést a regionális és városgazdaságtan alapjaiba. Ezeket elolvasva a témakört nem ismerő olvasó is gyorsan megismerkedhet a tudományág alapvető háttérismereteivel, kezdve természetesen a térszemlélet kérdésének fontosságával. A fogalmi keretek lefektetése és az egyes irányzatok meghatározása mellett az első fejezetnek üde színfoltja a hazai regionális tudomány rövid, historikus áttekintése. Ezt követően az alapokkal ismerkedők betekintést nyerhetnek a globalizációs folyamatoknak, valamint magának a gazdaság működésének a térbeliségébe is. Újdonságnak tartom, hogy a szerző a közismert földrajzi közelséggel (az agglomerációs előnyökkel) együtt tárgyalja a „kapcsolati közelséget”, a távolságtól független kapcsolatok térbeli sajátosságait. Míg a negyedik fejezetben a városfejlődés alapvető jellemzőivel ismerkedhet meg az olvasó. Bár a könyv szempontjából kevésbé fontos, de mégis érdemesnek tartom megemlíteni, hogy az urbanus tér pozicionálása az ahhoz szervesen kapcsolódó rurális gazdaság értelmezése mellett történik, hiszen város és vidék elválaszthatatlan egymástól.

A monográfia második logikai egysége a regionális mikroökonómia kérdéskörét tárgyalja, öt fejezetet ölel fel, amelyek alapvetően igen jól dokumentált területei a regionális tudománynak. A fejezetek között a telephelyválasztás, a szállítási költségek, a területhasználat térbelisége, valamint a gazdaság térbeli koncentrációjának jellemzői találhatók, szervesen egymáshoz kapcsolódva. Mindegyik fejezet érénye, hogy a „jól ismert” elméleti részek kiegészülnek a nemzetközi szakirodalom legújabb eredményeivel. Így bár ezek a fejezetek főleg a témával először találkozó fiatalabb olvasók, egyetemi hallgatók számára lehetnek kiváltképp érdekesek, de újat tudnak mondani a szakmai közösség számára is. Az előbbiekhöz lazábban kapcsolódik az innovációk térbeliségével foglalkozó fejezet, de ezzel egészül ki a monográfia ezen része. Megjegyzem, hogy

a „helyszín” és „helyszínválasztás” fogalmak előtérbe állítása számomra igen praktikus a telep és telephelyválasztás helyett.

A könyv következő nagy szerkezeti egysége a regionális makroökonómia témaköre, szintén öt fejezetet foglal magában. Ezek között a szerző a térségek gazdasági növekedését értelmezi keresleti és kínálati oldalról is, külön fejezetet szentelve a két megközelítésnek. Előbbi esetben mindenképp érdemesnek tartom kiemelni az „emeltszintű” részt, ahol az input-output elemzés mellett a szakma képviselői számára is kiváltképp érdekesek lehetnek a bemutatásra kerülő posztkeynesi modellek. A kínálatoldali megközelítések kapcsán a neoklasszikus mellett nem maradhatott ki az endogén megközelítések ismertetése sem. E fejezetre is igaz, hogy a befejezése kimondottan érdekes, hiszen napjaink egyik felkapott témáját, a térségek ellenállóképességét, illetve rugalmasságát a szerző a regionális szint mellett a városok perspektívájából is taglalja.

Mondhatni természetes, hogy a regionális növekedéssel kapcsolatos fejezeteket a fejlődést bemutató két fejezet követi. A hagyományos megközelítések mellett a manapság igen divatosá vált endogén irányzatok külön fejezetet kaptak, kiemelve az intézményi és az evolúciós gazdaságföldrajzi gondolatokat, amelyek az EU intelligens szakosodási politikájának is az egyik alapját képezik. Ez a négy fejezet tartalmazza azt a hallgatók számára, amit a regionális makroökonómia terén tudni érdemes. De a szerző ebben a logikai egységben tárgyalja a többihez lazábban kapcsolódó ismeretanyagot, amelyben a tudásteremtés és -áramlás térbeliségét mutatja be.

A negyedik részben érkezünk el a városgazdaságtanhoz, mely a korábbiakhoz hasonlóan öt fejezetben kerül ismertetésre. Ezen szerkezeti egység elején levő két fejezetben jellemzően a meglévő ismeretek kerülnek rendszerezésre, az externáliák, a városi területhasználat és a városrendszerek, ugyanakkor érezhető a szerző szándéka a téma megújítását illetően, így az aktuális szakirodalom is be lett építve. Ezt következően olyan gyakorlati és a mindennapjainkat érintő kérdések kerülnek bemutatásra, mint a városi munkaerőpiac és a vándorlás elemzése, de ugyanitt olvashatunk a várostérségi közlekedés főbb szempontjairól is. A városgazdaságtani rész lezárásaként megismerhetjük annak új irányzatait, mindezt az új gazdaságföldrajz (NEG) által keretbe foglalva.

Az utolsó nagy logikai egység az alkalmazott regionális és városgazdaságtanról szól három fejezetben közölve a témakör ismereteit. A korábbi ismeretanyagok itt is aktualizálásra kerültek, kimondottan érdekes látni a magyar területfejlesztési politikát hosszabb időhorizonton keresztül vizsgálva. De az intelligens szakosodás, az eltérő fejlettségű régiók gazdaságfejlesztése, vagy éppen a fenntartható és integrált városfejlesztés kérdései is minden bizonnyal érdeklődést fognak kiváltani a szakmai közeg résztvevőiből.

Összességében elmondható, hogy a könyv remekül foglalja össze a regionális és városgazdaságtan alapvető ismeretanyagát, ötvözve az elmúlt időszak hazai és nemzetközi szakirodalmával, mindezt komoly tudományos alapossággal. Ezen túl fontosnak tartom kiemelni, hogy a monográfia jelentős állomása és egyben szintetizálása a szerző tudományos munkásságának, mellyel meggyőződésem, hogy hozzájárul a hazai regionális tudomány elkövetkezendő évtizedeinek alakításához. A könyvet jószívvel ajánlom az alap- és mesterszakos hallgatók figyelmébe, valamint minden, a térbeliség kérdésköre iránt érdeklődő kolléga számára, buzdítva mindannyiukat, hogy olvassanak bele a könyvbe, és használják azt!

A kötet ingyen letölthető:

<http://eco.u-szeged.hu/kutatas-tudomany/tudomanyos-kozlemenyek/regionalis-es-varosgazdasagtan>